

การวิจัย เรื่อง การศึกษาการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2528 ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 35,377 คน เป็นนักเรียนชาย 17,658 คน และนักเรียนหญิง 17,719 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาที่เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเปิดสอนทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 72 โรงเรียน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างนักเรียนจากประชากรดังกล่าวมาเป็นจำนวน 380 คน ซึ่งจำนวนตัวอย่างประชากรเป็นค่าที่ได้จากตารางการสุ่มตัวอย่าง (Morgan and Krejcie 1970: 607) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานครโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา 10 กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนจำนวน 10 โรงเรียน หลังจากนั้นผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนประมาณ 38 คน โดยแยกเป็นเพศชายและเพศหญิงอย่างละเท่า ๆ กัน ในที่สุดได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 380 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 190 คน และนักเรียนหญิง 190 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) ที่สร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการก่อนการสร้างแบบสอบถาม

- 1.1 ศึกษาเนื้อหาวิชาสุขศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น มุทศสักราช 2521 จากหลักสูตร หนังสือเรียน คู่มือการสอน และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 ศึกษาคู่มือวิชาพื้นฐานวิชาชีพ สาขาศาสนาจารย์ สุข าระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ของกระทรวงศึกษาธิการ
- 1.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพของเด็กวัยรุ่นตอนต้น จากหนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.4 ศึกษาโครงการสุขภาพในโรงเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ฯลฯ
- 1.5 ศึกษาข้อมูลและปัญหาด้านสุขภาพของเด็กวัยรุ่น จากหนังสือและเอกสาร ต่าง ๆ

2. การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่ง เป็น 2 ส่วน

- ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ เลือกตอบ (check list)
- ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับคุณลักษณะสุขภาพตนเอง ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปรมาณวัด (rating scale) โดยเน้นกิจกรรมของสุขปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพส่วนบุคคลซึ่งจะเกี่ยวข้องกับ เนื้อหา 12 เรื่อง ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่สุขภาพส่วนบุคคล โภชนาการ สวัสดิภาพ การปฐมพยาบาล โรคติดต่อ โรคไม่ติดต่อ การสูบบุหรี่ บริการสาธารณสุข สุขภาพจิต สิ่งเสพติดให้โทษ ความรู้เรื่องเพศ และสุขภาพบุรุษโลก รวมทั้งหมด 70 ข้อ แบ่งเป็นข้อที่ควรปฏิบัติ 57 ข้อ (ดังในตารางที่ 3) และข้อที่ไม่ควรปฏิบัติ 13 ข้อ (ดังในตารางที่ 4)

3. การตรวจสอบเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางสุขศึกษา จำนวน 9 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และขอคำแนะนำที่จะ

ปรับปรุงเครื่องมือให้ถูกต้องและเหมาะสม หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอาชีพธรรมศาสตร์ จำนวน 45 คน ซึ่งไม่ใช่ชั้นนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงแบบสอบถามใหม่ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีโคเอฟฟิเชียนต์ แอลฟา (Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.78 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เสนออธิบดีกรมสามัญศึกษา เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 10 แห่ง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามไปมอบให้โรงเรียนด้วยตนเอง โดยการประสานงานกับฝ่ายวิชาการของโรงเรียนในการเก็บข้อมูล และนัดหมายวัน เวลา ที่จะไปรับแบบสอบถามคืน การเก็บข้อมูลครั้งนี้เริ่มตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2529 ถึง วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2529

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามส่วนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ของคำตอบ ถัดเป็นร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง
2. นำแบบสอบถามส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนมาแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ แล้วหาค่าเฉลี่ย โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

คะแนนของข้อที่ควรปฏิบัติ

ทำเป็นประจำ	มีค่า	4	คะแนน
ทำบ่อยครั้ง	มีค่า	3	คะแนน
ทำนาน ๆ ครั้ง	มีค่า	2	คะแนน
ไม่เคยทำเลย	มีค่า	1	คะแนน

เมื่อใดค่าเฉลี่ยคะแนนของข้อที่ไม่ควรปฏิบัติแล้ว นำมาเทียบอันดับการดูแลสุขภาพ

ตนเอง โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.00	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองดีมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองดี
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองพอใช้
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองไม่ดี

คะแนนของข้อที่ไม่ควรปฏิบัติ

ทำเป็นประจำ	มีค่า	1	คะแนน
ทำบ่อยครั้ง	มีค่า	2	คะแนน
ทำนาน ๆ ครั้ง	มีค่า	3	คะแนน
ไม่เคยทำเลย	มีค่า	4	คะแนน

เมื่อใดค่าเฉลี่ยคะแนนของข้อที่ไม่ควรปฏิบัติแล้ว นำมาเทียบอันดับการดูแลสุขภาพ

ตนเอง โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.00	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองดีมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองดี
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองพอใช้
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	ดูแลสุขภาพตนเองไม่ดี

3. หากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. เปรียบเทียบการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยใช้ค่าที่ ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล กระทำโดยการประเมินผลการคำนวณจากคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เอสพีเอสเอสเอ็กซ์ (SPSSX - Statistical Package for the Social Sciences X) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย